

**ASANSÖR MESLEK ALANINA İLİŞKİN
PANEL FORUM GERÇEKLEŞTİRİLDİ**

Asansör Meslek Alanı ve Mevzuat Değişikliklerinin Meslek Alanına Etkileri panel-forumu, 02 Ekim 2010 Cumartesi günü Ekin Sanat Merkezi'nde gerçekleştirildi. EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş'ın Panel Yöneticiliği'ni yaptığı etkinlikte; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan İlyas Menderes Büyüklü, Türk Akreditasyon Kurumu'ndan Atakan Baştürk, Türk Standartları Enstitüsü'nden Dr. Aysel Engin, EMO Ankara Şubesi'nden Ali Yiğit ve Mehmet Ali Kıran katıldı. Konuşmaların ardından, yöneticiliğini EMO Ankara Şubesi Yazman Üyesi Ömürhan Soysal ve Asansör Kontrolleri Koordinatörü Müdürü Tonguç Ünal'ın yaptığı forum kısmına geçildi.

Panel Yöneticisi EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş açılış konuşmasında, "Asansör Meslek Alanı ve Mevzuat Değişikliklerinin Meslek Alanına Etkileri" konusunda yapılacak olan merkezi düzeydeki çalışmaya ön hazırlık bakımından EMO Ankara Şubesi'nin etkinliğin gerçekleştirdiğinin altını çizerek şunları söyledi, "Düzenlediğimiz bu panel ile mevcut mevzuat, mevzuattaki değişikliklerin sektöre ve meslek alanına yansımaları konusunda ilgili kuruluşların konuya bakışını tartışacağız. A Tipi muayene kuruluşları, Meslek Odaları'nın dahil olduğu çerçevede muayene kuruluşu olması söz konusu. Bu konuda Meslek Odaları'nın mevcut tüzel kişiliklerinin uygun olmadığı düşünülen belli noktalar var. Odaların niteliğinde tehlikeli değişikliklerin söz konusu olduğu bir konu. Meslek Odaları'nın işlevlerinin, yapılarının, üyeleri ile olan ilişkilerini olumsuz etkilenmesi konusunda çok hassas ve dikkatli olunması

gerekıyor. Özellikle bulunduğum yer itibarıyla meslek Odasının Şube Başkanı olarak Odalarımızın niteliğinin olumsuz kuluvara evrilmemesi için her türlü çalışmayı yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Konuya her açıdan, her pencereden mutlaka bakılması gerekiyor."

Panelde ilk sözü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Asansör ve Teleferik Şube Müdürlüğü'nden İlyas Menderes Büyüklü aldı. Türkiye'de asansör mevzuatının durumunu değerlendiren Büyüklü, "Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği'nin 18 Kasım 2008 tarihli ve 27058 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, 18 Mayıs 2009 tarihinde zorunlu uygulamaya girmiştir. Asansörlerde periyodik bakım ve yıllık kontrollerle ilgili bütün hususlar söz konusu yönetmelikle düzenlenmiştir. Yönetmeliğin temel amacı; insanların ve/veya yüklerin taşınmasında kullanılan asansörlerin hizmete alındıktan sonra çevrenin, insanların ve canlıların sağlık ve güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde kullanımlarını sağlamak üzere, işletilmesi, bakımı ve yıllık kontrolleri için uyulması gereken kuralları belirlemektir" dedi. Yönetmeliğin, 31 Ocak 2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 95/16/AT Asansör

Yönetmeliği kapsamında monte edilmiş asansörleri ve aynı yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce monte edilmiş ve halen faal asansörleri kapsadığını vurgulayan Büyüklü, tanımlar kısmında "bakım; bina sorumlusu; kurtarma çalışması, yetkili mühendis, yetkili servis"leri anlattı. Asansörlerin güvenli ve işletme yönünden uygun şekilde çalıştığının tespiti için hizmete alınmasını müteakip iki yıl sonra devamında yılda en az bir kere bina sorumlusu tarafından yıllık olarak kontrol edilmesi gerektiğini vurgulayan İlyas Menderes

••• asansör haberleri

Büyüklü şöyle konuştu; "Bu yönetmelik kapsamına giren asansörlerin kayıt altına alınması amacıyla, işletmeye alınacak asansörler, belediyeye veya belediye hudutları dışındaki yapılar için valiliğe veya ilgili kanunlar çerçevesinde yapı ruhsat vermekle yetkilendirilen kurum ve kuruluşlara tescil ettirilir."

"Ülkemizde asansörlerde güvenlik açısından bir hakimiyet sağlanmış değil"

Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) adına panelde konuşan Atakan Baştürk, TÜRKAK'ın asansör konusunda faaliyetlerin ortasına oturmadığını, asansör imalatı ve işletilmesiyle ilgili tarafların istedikleri akreditasyon boyutunda kurum olarak devreye girdiklerini söyledi. TÜRKAK'ın kamu gücü kullanan bir kuruluş olmadığını belirten Baştürk sözlerini şöyle sürdürdü, "Asansör konusu ülkemizde güvenlik açısından hakimiyet sağlanmış bir konu değildir. Son 40 yıl içinde ülke kapitalistleşme sürecinde belli mesafe aldı. Bunun sonucu olarak da ortaya çarpık şehirleşme çıktı. Yoğun nüfusun şehirlere yerleşmesi yüksek binaların hızlı şekilde inşaatlar yapılarak yerleşim haline gelmesi bu binalarda var olan asansörlerin hayatımıza girmesine neden oldu. Asansörün herkesi ilgilendiren boyutu güvenli olmasıdır. Güvenliğin sağlanması nasıl olacak noktasına baktığımızda ilgili kamu otoriteleri merkezi yönetim ve belediyeler,

güvenliği sağlamak durumunda olan teknik elemanları yetiştirecek tarafların yetersiz kaldığını itiraf etmek zorundayız. 30-40 yıllık dönem içinde hızla hayatımıza giren asansör ünitesi üzerinden alınması gereken güvenlik tedbirlerinin tam manasıyla yeterli olarak alındığını söyleyemiyoruz."

Asansör konusunda hizmetlerin hızla metalaştırıldığını, asansör güvenliğinin ticari hizmet olarak görüldüğünü kaydeden Baştürk şunları söyledi, "Asansörlere kamusal açıdan yaklaşım bir tedbir getirmek midir değil midir noktasında baktığımızda net bir yönelimin ortaya çıktığını görüyoruz; hizmetlerin metalaştırılmakta. Asansör güvenliğinin ticari hizmet olduğunu görüyoruz. Asansörün üretimi sürecinde CE standardın tatbik edilmesi buna uygunluk sağlanmasının elde edilmesi için düzenleme ve uygulama söz konusu. Burada üreticinin büyük rolü var. Beraberinde onaylanmış kurumların da vazifelerinin olduğunu görüyoruz. Onaylanmış kuruluş ticari bir faaliyettir.

İşletmecilik içinde asansör güvenliğinin olup olmadığını tespit edecek unsurlar ticari hizmet veren unsurlardır. Kamunun yakınında durduğu izlediği işin metalaştırıldığını görmekteyiz. İlham aldığımız uygulamalar kaçınılmaz şekilde çarpık şehirleşmenin olmadığı, asansör konusunda belli güvenliğin söz konusu olduğu bunun sürdürülebilirliğini sağlanması arayışı olduğunu batı ülkelerinin yaklaşımını tatbik etmek durumundayız. Onaylanmış kuruluşlar, diğer işletmecileri, A

Tipi kuruluşlar keyfi davranamayacaklar, ilgili hizmet standardının getirdiği hususlara uyararak kendilerini dizginleyecekler; kontrollü faaliyetin içinde olacaklar. Akreditasyonun getireceği fayda varsa bu olacaktır. İlgili standardı hak ederek kuruluşları akredite

ederek konunun ticarileşmesinin getirdiği riskleri minimize edilmesini sağlayacaktır. Personelin piyasa gerekleri doğrultusunda kalifiye edilmesi hususu da ayrı bir konu. Bu konuda da son birkaç yıl içinde ticarileşmeye gitmiştir. Devletin okullarının yetiştirdiği elemanların bu işlere doğrudan intikal etmeleri değil de bir ara mekanizma konularak belli kurslardan geçilerek bu işlere yönlendirilmesi uygulaması kendisini göstermektedir. Personel yetkinliğinin tespit edilerek sertifikaya bağlanması ticarileşmesine sistem bir çözüm açısından akreditasyon konusunu da buraya da getirmiştir.”

Panelde Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Ürün Belgelendirme Merkezi Başkanlığı adına katılan Dr. Aysel Engin, TSE'nin belgelendirme faaliyetlerine 1964 yılında ürün belgelendirme birimini kurarak başladığını, günümüzde çeşitli sektörlerde 50 bine yakın üretim ve hizmet yeri TSE belgelendirme hizmetlerinden yararlandığını söyledi. Asansörlerle ilgili belgelendirmede, asansör yönetmeliği kapsamında CE işareti inceleme, TSE uygunluk belgesi, hizmet yeterlilik incelemesi konularına değinen Engin, yeni yaklaşım direktifleri kapsamında yer alan ürünlerin ilgili mevzuata uygunluğunun, ürünler üzerine CE işaretinin iliştilmesi ile gösterildiğini, CE uygunluk işaretinin ürüne iliştilmesine ve kullanılmasına dair yönetmeliğin 11 Ocak 2002 tarihinde gerçekleştirildiğini kaydetti. Aysel Engin, sunumunda "Asansör Yönetmeliği"ne değindi. Asansör direktifinin temel güvenlik şartları içinde, "Asansörlerin ve güvenlik aksamalarının tasarım ve yapımı ile ilgili temel sağlık ve güvenlik şartları", "Makine emniyeti direktifinin ilgili temel güvenlik şartları ile ilgili" bölümler üzerinde duran Engin, yönetmelikte belirtilen temel güvenlik şartlarını da anlattı.

"Mevzuattan ve uygulamalardan kaynaklı sıkıntılar yaşanıyor"

Panelde EMO Ankara Şubesi adına Mehmet Ali Kiran, asansörün dünyada ve Türkiye'de asansör kullanımının ortaya çıkışının tarihsel sürecini anlatarak başladığı konuşmasında, "Türkiye'de her yıl 17 bin asansör piyasaya sürülüyor. Toplam cirosu 700 milyon Euro'ya sahip bir sektör olduğu söyleniyor. Sanayi Bakanlığı ve asansör denetim firma verilerine göre belgeli 600-700 belgesiz 2500'e yakın firma bulunduğu, burada 13-14 bin insanın çalıştığı, aileleriyle birlikte 50-60 bin insanın bu sektörden hayatlarını sürdürdüğü belirtilmekte. Ankara'da belgeli 130-140 arasında belge almadan çalışanlarla birlikte 200'e yakın mühendisin bu sektörde çalıştığını biliyoruz" dedi.

Asansör sektörünün sürekli gelişim içinde olduğunu, dikey yapılaşmanın özellikle TOKİ yapılaşmasının artmasıyla daha da gelişme

gösteren bir sektör haline geldiğini kaydeden Mehmet Ali Kiran şunları söyledi; "Sektörün gelişmesiyle -geçmişten de kaynaklı- bir sürü sıkıntılar ortaya çıkmakta. Mevzuattan kaynaklı veya uygulamaya yönelik bir sürü sıkıntılar yaşanıyor. Her şeyden önce çok başlılığın yaşandığı bir sektör. Sektörde uyumun eksikliğinden kaynaklı sıkıntılar yaşanıyor. Belediyelerin kamusal denetimi yerine getirmemelerinden

••• asansör haberleri

kaynaklı sıkıntılar var. Oda açısından değerlendirirsek, mühendislerin istihdamı konusunda yaşadığımız sıkıntılar var. Ayrıca proje üretilmediği ya da projenin üretilmeme noktasında dayatmanın direncin olduğu sıkıntılar olduğunu düşünüyoruz.

1989 yılındaki yönetmelikten sonra 1995'te Gümrük Birliği'ne giriyoruz ve ardından direktifler yayımlanıyor. Bunun üzerine de düzenlemeler yapmaya çalışıyoruz. AB

tehditleri doğrultusunda gelen talepler doğrultusunda bu düzenlemeler yapılıyor. Bu düzenlemelerle sıkıntıları yaşayan direkt ilgili kişilerin isteklerinin çok da hayata geçirilmediğini görüyoruz. Bu dönemde hizmet alanlarının ticarileştirilmesi süreci yaşıyoruz. Ticarileştirilme sürecinin asansör sektöründe yansımaları oluyor, sıkıntıları çözmeye yönelik değil ticarileşme sürecinde alanı düzenleme paylaşırma olduğunu düşünüyoruz.”

Periyodik kontroller bakımından miladın 2012 olduğunu ama asansör sektörü için miladın 2004 yılı olduğunu belirten Kıran, 2004 yılında ardi ardına 3 tane yönetmeliğin bir gecede çıkartıldığını vurgulayarak şöyle konuştu; “2004 yılından bu yana asansör sektörünün denetim kısmı ticarileşmiş durumda. Sektörün gelişmesi yönünde düzenlemelerin daha çok aksam üretimine yönelik olduğunu düşünüyoruz. Bu yönetmeliklerde Odamıza yönelik çeşitli tespitlerimiz var. 1995 yönetmeliğinde bir mühendis tanımı var. Yıllık kontrollerin belediyeler tarafından yapılması zorunluluğu var ki bu zorunluluğun bir kısmı 2003 yılında kaldırılıyor. Daha sonra 2007 belediyelerin kamusal denetimi kaldırılıyor. Bu denetimler onaylanmış kuruluşlara, belediyelerin yaptığı denetimler A Tipi kuruluşlara devrediliyor ve mühendis

zorunluluğu kaldırılıyor. İşin teknik boyutu da önemli. Yaşanan süreçteki idari düzenlemeler dışında çıkartılan düzenlemeler bire bir AB tercümesi. Kendi ülkemiz koşullarına uygun standartların olması gerekiyor. Hizmetlerin serbest dolaşacağı malların serbest dolaşacağı süreç tasarlanıyor. Gümrükleri kaldırılıyorsunuz, o ülkenin kendilerine uygun standardını da almanız gerekiyor. Ülke içindeki buna dayalı gelişen sanayinin 3-5 firmaya entegre olmasını getiriliyor. Bunu pratikte de görüyoruz. Bahsettiğimiz bu firmalar dünyada tekel oldukları için sürekli ceza yiyen şirketler oluyor. A Tipi muayene kuruluşları Odamız açısından önemli. İşletme bakım yönetmeliği, denetimlerin 2012 yılından itibaren A Tipi muayene kuruluşlarına devredilmesi öngörülüyor, Odaların da A Tipi muayene kuruluşu olması gerekliliği dayatılıyor. Bizce bu sürecin dışında kalmak alanın dışında kalmak değil periyodik kontrollerin dışında kalmak olarak görülüyor.”

“Alanın ticarileştirilmesi doğru bir şey değil”

Panelde son olarak konuşan EMO Ankara Şubesi'nden Ali Yiğit, toplantıda asansör alanındaki ticarileşme, Oda'nın ve TMMOB'nin misyonu konularının değerlendirilmesi gerektiğini belirterek tarihsel sürece yönelik şu değerlendirmeyi yaptı. “2.Dünya Savaşı'ndan sonra bütün dünyanın ABD eksenli olarak yeniden şekillendirilmeye başladığı dönemlerde, Dünya Bankası, İMF gibi bir takım kuruluşlar, bunların askeri gücü olan NATO ile yeni bir dünya yaratılma sürecine başladı. 1970'lerin ortalarından itibaren neo-liberalizm diye adlandırdığımız temelde kamu tarafından yönlendirilen, temel insan

İhtiyaçların bazı mal ve hizmetleri özelleştirilmesine yönelik süreç yaşandı. SSCB'nin dağılmasıyla tek kutuplu dünyada bu süreç çok hızlı yaşandı. Türkiye'de 80'lerde tartışılmaya başlanan 2010 itibarıyla kamunun elinde asker ve polis dışında bir şey kalmadı. Vatandaş devlet ilişkisi; müşteri tüccar ilişkisine dönüştürüldü, ne kadar paran var o kadar eğitim, sağlık, elektrik, haberleşme, ne kadar paran var o kadar özgürlük sürecine doğru evrimleşti.

Bu olayın teknik açıdan karşılığı neydi? Devlet ne için bu işleri yapıyor? Kamu hizmeti diye bir kavram var mıdır yok mudur bu tartışmalar yapıldı. Bu tartışmaların tümünde kamu hizmetin içi boşaltılmaya çalışıldı. Her şeyin paraya endekli; para müşteri tüccar ilişkisine dönüştürüldüğü bir noktaya doğru evrildi. Bunun da temel aktörlerinden biri Türkiye açısından bakıldığında AB idi. Bu süreç gelişmekte olan ülkelerin lehine bizim gibi ülkelerin aleyhine işleyen sürece dönüştü. İç hukuk bir tarafa itilerek teknik anlamda egemen olanın hukukunun dayatılması noktasına varıldı. "Egemen olan tarafın gelişmişlik düzeyi ve teknik düzeyi geri olan ülkelerin teknik mevzuatını yok ettiği, kendi hukukunu dayattığı bir çaba olduğunu vurgulayan Yiğit, "Mühendislik alanında da tüm yaklaşımlar bu eksenli sürdürülüyor. Önce direktifler belirleniyor bu direktiflere uydu uymadı konularında bir kural getirilip ülkelere dayatılıyor" diyerek sözlerini şöyle sürdürdü "Her alan küçük küçük ticari işletmelere dönüştürülüyor. Asansör üretim konusu sanayi faaliyetidir. Sanayi Bakanlığı taraftır, aynı zamanda mühendislik faaliyetidir. Üretim standart yayımlar TSE'nin burada taraf olması normaldir. TMMOB kendi kuruluş yasası bu alanların tümünde düzenleme yapma hakkına sahiptir. Mühendislik açıdan düzenleme yapmak durumundadır.

Burada periyodik denetimlerin yapılması konusunda sorun düşünülmektedir. İlgili mühendislik Odalarının düzenleme yapma yetkisi tanımlanmamış, bir rüşvet olarak Odalara 'siz de A tipi muayene kuruluşu olun'

denilmekte. Denetlemekte olan Odaların bu süreç içine girmesi doğru değildir. Mevzuat incelendiğinde kamusal anlayışla belediyeler tarafından denetimler yapılmak durumundadır. Belediyelerin kendi istihdam durumuna baktığımızda bir şekilde TMMOB ile işbirliği yapılarak sürdürülmektedir. Yıllık 700 milyon Euro'luk pazardan bahsediliyor. Kamusal denetim ve güvenlik ortadan kaldırılmakta, aslı faaliyet kâr etmeye yöneliktir. TMMOB'nin durumu, bu sürecin mühendislik bir faaliyeti olduğunu tespit etmek, her kademedeki mühendis istihdamının olup olmadığını denetlemek, istihdam edilmelerini sağlamak; bu süreçteki mühendislerin faaliyetlerini mühendisçe sürdürüp sürdürmediği konusunda denetlemek olmak durumundadır. Alanın ticarileşmesi doğru bir şey midir? Hayır doğru değildir. Bu kamu eliyle sürdürülmelidir. İkincisi bu süreç bizim dışımızda ticarileştirilebileceğini mühendislik faaliyeti olduğunu, Odaların konularının denetleme kontrolünün usulüne uygun yapıp yapılmadığını tespit etmekle yükümlü bulunduğunu belirtmek gerekmektedir. Aslıolan bu sürecin kamusal anlayışla yapıp yapılmadığıdır. Biz de bu denetimin kamusal anlayışla yapılmasını sağlamak olmalıdır."

Panel-forumun ilk kısmı panelistlere yönelik soruların yanıtlanması ile sona erdi. Oturumun ikinci bölümünü EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Yazman Üyesi Ömürhan Soysal ile Asansör Kontrolleri Koordinatörü Müdürü Tonguç Ünal yönetti. Katılımcılar konuyla ilgili düşüncelerini aktardıktan sonra etkinlik sona erdi.

